

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

21^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1913

Gemengde berichten.

De wapens aan de munt te Antwerpen.

Myne heeren borgemeesteren ende schepenen der stad van Antwerpen ordonneren mits desen den muntmeester ende prevosten der munte alhier, dat deselve terstondt ende sonder dilay selen doen amoveren alle wapenen van den coninck van Spangnien soo buyten als binnen der munte oft cameran derselver staende ende in plaetse van dyen te doen stellen de wapenen van den yegenwoordigen hertoge van Brabant, onsen genadigen heere. Actum den 4en April 1582.

(Ontleend aan het *Antwerpsch Archievenblad* deel xxiv, blz. 356.)

Leggeld 1583.

Op heden 18 Oct. (15)83 is by myne heeren burgemeesteren ende schepenen der stad van Antwerpen geordonneert den tresoriers ende rentmeestere vuyt te reycken ende te betalen PETEREN BASELIERS, muntmeestere ter zaecken van dmaecken van 2 marck silveren leghgelt, 60 marck coperen leghgelt ende anderssints 125 ₤ Arthoys.

(Ontleend aan het *Antwerpsch Archievenblad* deel xxvi, blz. 343.)

Nobels door den koning van Engeland in Normandie gestagen.

Op 21 Januari 1418 verschenen voor den Raad der stad Antwerpen de gebroeders GERARD en NICOLAAS PIETERSZONEN, die verklaarden, dat zij destijds als lasthebbers en ten laste van de steden Haarlem, Delft en Leiden aan ver-

schillende personen lijfrenten hadden verkocht tot een gezamenlijk bedrag van 500 nobels per jaar. Aangezien nu „eenige persoene meynen of seggen, dat de coninc van Yngeland nobele doet munten in Normandiën, niet alsoe gewichtich noch alsoe custbair alse de Ynghelsche nobele sijn, die men dagelix hier gemeynlic ontfangt ende vutgheeft over Yngelsche nobele” en de lijfrentebrieven spreken van „Ynghelsche nobele, voere datum der letteren ghemunt ende gheslagen ofte de weerde dairaf,” zoo beloven de comparanten, dat de renteheffers ook in het vervolg met volwichtige nobels zullen worden betaald.

(Ontleend aan het *Antwerpsch Archievenblad*, deel xxvii, blz. 106.)

Medegedeeld door AUG. S.

Waarde van goud en van zilver te Brussel in 1578.

Op 9 Juni 1578 werden te Brussel allerlei sieraden, afkomstig uit de St. Goedelenkerk aldaar, verkocht als oud zilver en oud goud, bestemd om te worden gesmolten, — het zilver voor 2 Rijns gulden, het goud voor 20 Rijns gulden 5½ stuiver het ons. (Zie *Dietsche Warande*, 1899, blz. 151.)

De waardeverhouding van zilver tot goud was derhalve = 1 : 10,1375.

De Rijns gulden ad 20 stuiver was derhalve in waarde gelijk aan 15,38 gram zilver of 1,5171 gram goud.

Een kilogram zilver = 65 Rijns guld. $\frac{1}{3}$ st.

Een kilogram goud = 659 Rijns guld. 2½ st.

Ik deed reeds vroeger berekeningen van dezen aard in ons Tijdschrift plaatsen. Bij al die mededeelingen dient men in het oog te houden, dat het goud en het zilver, waarvan sprake is, niet is zuiver maar geallieerd metaal, zooals dit voor het maken van kunst- of gebruiksvoorwerpen werd gebezigd.

AUG. S.

Waarde van penningen in 1688.

Blijkens akte, op 4 April 1688 verleden voor den notaris JAN DE BEDTS te Dordrecht, werden uit de nalatenschap van MARIA DE WITT, echtgenoot van ARENT MUYS VAN HOLY, burgemeester van Dordrecht, aan de kinderen van JOHAN DE WITT onder meer toebedeeld:

Een Bredaes vredeschip,	waard	9 gul.	6 st.
Drie dubbelde kroonen	„	12 „	6 „
Vijftien nagecontrefyde keyzers	„	5 „	„
De Koning van Denemarckén	„	2 „	12 „
Vredeschip van West-Vrieslant	„	6 „	10 „
Een stuck vierkant in de belegeringh van Breda geslagen	„	1 „	5 „
Een stuck in Orainge geslagen	„	1 „	5 „
Een stuck geslagen in de belegeringh van Breda, koper	„	1 „	„
De Koningh van Vranckrijck in 't koper	„	2 „	„

Medegedeeld door D. S. VAN ZUIDEN.

Koninklijk Penning Kabinet.

Op de te Frankfurt a/Main gehouden veiling der verzameling munten van den bekenden numismaat PAUL JOSEPH, zijn voor het Kon. Penning Kabinet eenige zeer zeldzame Nederlandsche munten aangekocht, meerendeels in 1902 te Aken opgegraven. Het belangrijkste stuk uit die vondst dat verkregen werd, was zeker wel een hoogst zeldzame groot van Almelo 1) van EVERARD VAN HEKER, genaamd VAN DER ESE, gehuwd met BATE (BEATRIX), joncvrouwe van ALMELO, dochter van ARNOLD III. EVERARD leefde nog in 1398, maar was in 1400 overleden, zijn vrouw stierf na 1409.

De voorzijde vertoont het wapenschild der heeren van

Zie ook Tijdschrift 1903, blz. 148.

Almelo: twaalf ruiten, 5, 4 en 3 geplaatst met het omschrift: *M o n e t a d e A l m e l o t a*. De keerzijde wordt door een lang kruis in 4 deelen verdeeld met het omschrift: *E v e r a r d u s d e H e k e r*. Uit de Cameraarsrekeningen van Deventer blijkt, dat EVERARD munt deed slaan, die in 1370 te Deventer in omloop was. Herhaaldelijk wordt in de rekeningen melding gemaakt van „Almeloschen helvekinen” (Almelosche halve grooten). VAN DER CHIJS beeldt in zijn werk „*De munten der voormalige Heeren en Steden van Overijsel*,” zulk een halve Groot af, in het Penning Kabinet aanwezig, terwijl er nog eenige weinige andere exemplaren van bekend zijn. Een halve Groot van geheel anderen stempel, een navolging van de munten van Hertog EDUARD VAN GELDERLAND, bezit het Königliche Münz Kabinett te Berlijn. De heele groot, thans aangekocht, was tot heden nog niet voorgekomen en is dus eene belangrijke aanwinst voor de reeds zoo rijke serie middeleeuwsche munten van het Kon. Kabinet. N. R. Ct.

JOHANNES CORNELIS WIENECKE,
Médailleur et graveur de la Monnaie royale d'Utrecht,
par VICTOR TOURNEUR Dr. PH. PARIS, ERNEST LEROUX,
 1912, 4°.

Voorafgegaan door een fraai portret van onzen WIENECKE in zijn atelier, geeft de schrijver ons een korte levensschets van den rijksstempelsnijder, wien hij hoogen lof toezwaait. Gevormd in de fransche school, waarvan de invloed duidelijk kenbaar is in zijn penning voor de Geschiedkundige tentoonstelling van het Ned. Zeewezen, toont hij weldra zijn zeer persoonlijk en noordelijk karakter in zijne scheppingen.

Bizonder wordt gewezen op zijn penning voor het syndikaat van suikerfabriekanten op Java, waarbij het exotische element zijn intrede in de medailleurkunst deed.

Een „catalogue de l'œuvre" van WIENECKE vormt het slot en meest omvattende deel van het boekje: I Médailles et plaquettes frappées (n°. 1—36), II Plaquettes Coulées (n°. 37—40), III Plaques et Médallons (41—54), IV Sceau n°. 55, V Monnaies (56—75).

Een drietal platen geven in blauw-grijze tint afbeeldingen van een aantal stukken — niet alle zijn fraai geslaagd. De afbeeldingen in den tekst: Inhuldigingsplakket Amsterdam, draagpenning journalisten, beide van 1898 en vooral onze nieuwste munten zijn bepaald slecht.

Z.

Weddenschap over de zwaarte van geld.

Onder het hoofd: Politieke Weddenschappen vonden we in de *N. R. Ct.* het volgende:

Over de zwaarte van zilvergeld gaan GILISSEN JORISSEN en LIEVEN VAN TORRE op 20 April 1653 een weddenschap aan. GILLIS JORISSEN heeft aan PIETER JANSZN. VAN RIEL geleverd een stuk zilvergeld, omtrent de grootte van een rijksdaalder, waarop de beeltenis van PHILIPPUS IV, Rex Hispaniae staat geteekend. VAN TORRE moet nu aan VAN RIEL zoo spoedig mogelijk leveren „zekere 15 geus stuivers, die bij de Staten dezer landen op stuivers geseth ende gestelt zijn. Men conditionneert, dat de 5 geus stuivers in zwaarte zullen moeten opwegen tegen het bovengenoemde stuk zilvergeld; is dit niet zoo, dan moet VAN TORRE aan GILLIS JORISSEN 8 rijksdaalders betalen; wordt bevonden, dat beide wel tegen elkaar opwegen, dan ontvangt LIEVEN VAN TORRE de 8 rijksdaalders van GILLIS JORISSEN.

Loon der muntgezellen.

1586—1601.

Op huyden den XVJ Octobris anno XVJc ende een compareerde voor my WILLEM VAN DEN BROUCK, openbaar.

notaris by den hove van Hollant geadmitteert, tot Dordrecht resideerende ende die getuygen naer genoempt JOHAN LENERTS, eertijts smithmeester des graefflijckheyts munte van Hollant, dewelcke, ter instantie van JACOB JANSSEN DE JONGE, muntmeester des graeffelijckheyts munte voors getuycht... heeft... warachtich te sijn, dat den deposant met syne medemuntgesellen opte munte van vorstenom Gelder en graeffschap Zutphen binnen Harderwijk gelegen den jaeren LXXXVJ, LXXXVIJ tot omtrent tjaer XCJ gevrocht ende gemaect hebben sestyen marck rijck gaeff, soo rijck als Hollantsche daelders, voor dartich stuvers ende van den jaere XCJ ofte XCIJ tot desen daege toe vijftyen marck voor eenen daelder, gelijk sy in de munte tot Hoorn altoos gemaect hebben ende noch dagelicx maken, verclaerde noch wyders, dat hy deposant met syne medegesellen mitsgaders met die van den sermenten van Hollant ende Brabant binnen de munte van Campen werckende, altoos hebben moeten maecken ten minsten sestyen ofte seventyen marck gaeffs voor een daelder van dertich stuyvers. Gepasseert . . . in de munte tot Dordrecht ter presentie van ANTHONIS HEYNRICXSZ. 1), assayeur in de munte voors. ende GERRIT HEYNRICXSZ. silversmit. . . .

Uit het protocol van den notaris WILLEM
VAN DEN BROUCK te Dordrecht mede-
gedeeld door AUG. S.

Een muntgewichtdoosje.

De Heer ALPHONSE DE WITTE te Brussel maakt in de Revue Belge de Numismatique 1899 blz. 102 melding van den ajuteur GERARD DE CORDUANIER. Tot de verzameling

1) Hy heette eigenlijk ANTHONIS VAN OMMEREN en was 18 Jan. 1594 tot es-
sajeur benoemd. Hij volgde als zoodanig zijn overleden vader HENDRIK BARENTS-
ZOOIJ VAN OMMEREN op.

van ons medelid, den Heer A. O. VAN KERKWIJK behoort eene doos van dezen muntgewichtmaker. In de doos is eene kopergravure geplakt vertoonende Justitia, zittende op een liggenden leeuw, die het wapen van Brabant houdt met dit adres: G. DE CORDUANIER GESWOREN HEYKER VAN TROYES GEWIEGHTEN VAN HAERE KEYSERLYCKE EN KONINCLYCKE MAGISTYDT EN BALANS MAECKER WOONENDE TOT BRUSSEL IN DE PUTTERY GEWEGEN MET 2 HAESSEN VOOR DE REMEDIE. *G. de Corduanier ajusteur Sermente des poids de Marc et biquets de S. M. I. et R. dans la putterrie a Bruxelles.*

De doos bevat 15 rondvormige gewichtjes, ieder voorzien van het merk, afgebeeld op pl. IX onder n°. 76 van gemelde Revue.

Medegedeeld door AUG. S.

JACOB VAN SLOTEN,

Muntmeester-generaal der Vereenigde Nederlanden.

Op huyden den XVIIJ Novembris anno XVJc ende een Compareerde voor mij WILLEM VAN DEN BROUCK, openbaar notaris by den hove van Hollant geadmitteert, tot Dordrecht resideerende ende die getuygen naergenoempt in haeren propeen persone d'eerbare PETRONELLA GIELISDOCHTER, weduwe van wylen JACOB VAN SLOTEN, in synen leven geweest synde generaal van de munte van de Vereenichde Nederlantsche provinciën, out omtrent 46 jaeren ende JACOB JANSSEN DE JONGE, muntmeester des graef-felyckheyts munte van Hollant, out 67 jaeren, hebben, ter instantie ende ernstelycken versoucke van den eersamen JAECQUES BOREEL, eertijts muntmeester van Seelant, getuycht. . . . waerachte sijn, hoe dat JACOB VAN SLOTEN zaliger deser werelt overleden is den XVIJ Septembris anno XVcXCIIJ ende verclaerde noch de voris. JACOB JANSSEN dat hy als muntmeester van Hollant, den muntmeester

van Gelderland ende den muntmeester van Vriesland aen die wed. des voors VAN SLOTEN naer synen overlyden betaelt hebben de leggelden, dyen de voorn. SLOTEN resterden ende verschenen waeren als oock het lopende jaer in denwelcken hy overleden is. . . .

Uit het protocol van den notaris WILLEM
VAN DEN BROUCK te Dordrecht, mede-
gedeeld door AUG. S.

IN MEMORIAM.

Jhr. Mr. J. A. FEITH.

Den 28 Januari 1913 overleed de Rijks-Archivaris in de Provincie Groningen, Jhr. Mr. JOHAN ADRIAAN FEITH, Lid der Provinciale Staten, Secretaris-Conservator van het Museum van Oudheden voor de Provincie en Stad Groningen, lid van tal van geleerde genootschappen en vereenigingen.

Het zal niet alleen in Groningen zijn, dat hij wordt gemist. Doch in Groningen in het bijzonder. Wie kende hem niet in zijne geboortestad! Vriendelijk en welwillend, steeds bereid met zijne rijke kennis en ervaring anderen te hulp te komen, valt het moeilijk zich in te denken in de omstandigheid, dat men hem hier niet meer zal zien.

Pijnlijk was het zijnen vrienden te ervaren, hoe langzaam het lichaam van den eens zoo krachtigen man werd gesloopt, hoe zijne kwaal hem dwong zijn ontslag te nemen als lid van den gemeenteraad en hem belette menige vergadering in andere deelen des lands bij te wonen, hoe hij zijn lust tot werken moest aan banden leggen.

Toch bleef hij tot zijn laatste uur bezig met het werk dat hem lief was boven al. Men vond hem gestorven in zijn studeerkamer op het Rijks-Archief, van waar zoo menig opstel van zijne hand de wereld was ingegaan.

Geboren den 25 September 1858, gepromoveerd in 1885

tot doctor in de rechtswetenschappen op een proefschrift „*Het gericht van Selwerd*,” werd hij in 1887 benoemd tot commies-chartermeester op het Rijks-Archief alhier. In 1892 volgde de benoeming tot Rijks-Archivaris in de Provincie Groningen, een ambt vóór hem door zijn vader en door zijn grootvader gedurende jaren bekleed. Hij was het, die een krachtigen stoot gaf tot het oprichten van het Museum van Oudheden voor de Provincie en stad Groningen, een museum, hoofdzakelijk dank zijn beminnelijk optimisme, in een twintigtal jaren thans tot een der grootste provinciale musea van ons land gegroeid.

In den mede onder zijne redactie sedert 1890 verschijnenden „*Groninger Volksalmanak*” vindt men in bijna elken jaargang bijdragen van zijne hand, bijdragen, blijken gevend van zijne groote kennis van de geschiedenis van ons gewest. Ik acht het hier niet de plaats op te sommen de werken door hem alleen of in vereeniging met anderen uitgegeven. De numismatiek had zijne groote sympathie.

Het is echter hoofdzakelijk op het gebied der historie en het archiefwezen, dat zijne geschriften betrekking hebben.

Met volle instemming zij hier herhaald het woord van den redacteur der Provinciale Groninger Courant: „Een voortreffelijk burger is ten grave gedragen, – een edelman van geboorte en niet slechts door het feit, dat hij geadeld werd. Wij zullen hem missen en zeker niet vergeten: hij heeft zijne eereplaats in de geschiedenis van Stad en Lande”.

Groningen, Februari 1913.

J. v. A. DE W.

† C. H. F. A. CORBELIJN BATAERD.

In den nacht van Zaterdag op Zondag 15 Juni overleed te Groenlo de Heer CORBELIJN BATAERD, een der oprichters van ons Genootschap.

De Heer BATAERD was van 1874 tot 1893 Conservator van het Friesch Genootschap te Leeuwarden, en heeft zich in die jaren vooral voor de munt- en penningverzameling van dat Genootschap zeer verdienstelijk gemaakt. Heel wat oudheden, bij het afgraven van terpen voor den dag gekomen, wist hij aan te koopen en voor 't Genootschap te behouden, terwijl het door zijne bemoeiingen was, dat de Heer MR. A. LOOXMA YPEY te Leeuwarden de verzameling BLOEMBERGEN SANTEE, bijzonder rijk aan Friesche munten en penningen, aankocht. Deze collectie ging na het overlijden van den Heer YPEY aan het Friesch Genootschap over.

Groot was ook het werkzaam aandeel dat hij nam aan de, mede op zijn aansporen gehouden, Historische Tentoonstelling van Friesland te Leeuwarden, waarvan hij een groot deel van de Catalogus bewerkte. Na zijn vertrek uit Leeuwarden in 1893 bemoeide hij zich minder met de numismatiek, maar toonde zijn belangstelling in ons Genootschap door jaren lang onze geldmiddelen op eene uitstekende wijze te beheeren. Slechts hoogst zelden sloeg hij eene vergadering over, waar de overledene bij zijne mede-leden zeer gezien was.

A. O. v. K.

S. WIGERSMA en de penningverzameling van het
Friesch Genootschap.

In de dezer dagen verschenen dubbele aflev. van „de Vrije Fries” (jaarg. XXI aflev. III en IV) geeft Mr. P. C. J. A. BOELES eene van warme vereering en sympathie getuigende levensbeschrijving van S. WIGERSMA, waarin hij in de eerste plaats dankbaar herdenkt, wat WIGERSMA voor de Friesche numismatiek en voor 't Friesch Genootschap gedaan heeft. Aardig beschrijft de heer BOELES de wording van het Penningkabinet dat zijn ontstaan te danken heeft aan het in 1833 door MR. A. DEKETH gedane voorstel om maatregelen te nemen „ter bewaring van Friesche of op Friesland betrekking hebbende penningen en munten”. Onder de achtereenvolgende conservatoren MR. J. DIRKS, CORBELIJN BATAERD, T. J. DE BOER, VAN EYSINGA en WIGERSMA werden heel wat belangrijke stukken aangekocht en ten geschenke ontvangen. Zoo kwamen, behalve enkele kleinere verzamelingen de collecties van MR. JACOB DIRKS en LOOXMA YPEIJ als legaat aan het Friesch Genootschap. Deze verzamelingen werden door WIGERSMA grootendeels beschreven, terwijl het aan zijn initiatief te danken is, dat de verkregen numismatische schatten op eene wetenschappelijke wijze werden tentoongesteld.

Aan de vele vrienden, die WIGERSMA onder de leden van ons Genootschap heeft, bevelen wij de lezing van het opstel van MR. BOELES ten zeerste aan.

A. O. v. K.

† J. M. M. VAN BELLE.

J. M. M. v. BELLE werd geboren te Rotterdam, 17 Januari 1859, waar zijn vader boekhandelaar en uitgever van de Maasbode was.

Hij studeerde te Amsterdam, waar hij zich als apotheker vestigde.

In zijn vrijen tijd hield hij zich bezig met het verzamelen van munten, boeken, postzegels, schelpen en mineralen, maar vooral de Grieksche en Romeinsche munten trokken hem zeer aan. In alle seriën der door hem verzamelde antieke munten komen eenige zeldzame en fraaie stukken voor. Op de meeste veilingen, waar Antieken verkocht werden, kon men den Heer v. BELLE ontmoeten, waar hij zich door zijn vriendelijk, bescheiden optreden vele vrienden verwierf.

Amsterdam, Juni 1913.

J. SCHULMAN.

BLADVULLING.

Op de verandering van het Munthuis te Leeuwarden tot een Oude-Mannen- en Vrouwenhuis.

Het Huis spreekt :

'k Heb eertijds gangbre munt geslagen,
 Tot nut en voordeel van 't Gemeen :
 Nu zal ik de Armen voeden, kleên,
 En koest'ren in hunne oude dagen.
 Eerst gaf ik U, ô Kristenschaar,
 Thans moet ik van uw giften leeven :
 Maar wien toch zoudt gij beter geeven ?
 God wordt, voor mij, uw schuldenaar.

Zie : JAN DE KRUYFF. Gedichten. Amst. 1776. p. 163.

Muntmeesters van Utrecht.

HENRICK VAN DOMPSELAER (waarschijnlijk, zoo niet zeker, zoon van JOOST), muntmeester van Utrecht, komt in eene akte van 7 Febr. 1594 als reeds overleden voor. Hij was gehuwd met ALIJDT HOLLE, dochter van BARTHOLOMEUS.

Zijn zoon HENDRIK VAN D. komt als muntmeester van de Staten 's lands van Utrecht, oud 24 jaren, voor in eene akte van 4 Juli 1593. 1) In eene akte van 2 Febr. 1616 wordt hij schepen en in akten van 30 Juni en 18 Aug. 1625 wordt hij oudschepen van Utrecht genoemd. Hij was gehuwd met EVA MEYSTER(s). De echtelieden testeerden op 2 Dec. 1606 voor den notaris JACOB GERRITSZ. VAN HERWAERDEN te Utrecht; getuigen bij het testament waren JACOB FOECK, generaal, en JAN ROELOFFSZ. VAN CUYLENBURCH, essaieur van de munt.

HENDRIK VAN DOMPSELAER JR. werd als muntmeester opgevolgd door zijn broeder FLORIS, die in eene akte van 16 Aug. 1625 2) wordt genoemd als oud te zijn omtrent 40 jaren. Hij was gehuwd met SOPHIA AERT GERRITS-DOCHTER. De echtelieden testeerden voor den notaris WILLEM VAN GALEN te Utrecht den 30 Mei 1627.

Uit de „*Verzameling de Kruyff*”
in het gemeente-archief te Utrecht
medegedeeld door

AUG. S.

1) In dezelfde akte komt voor WILLEM VAN DRIELÉNBURCH, schepen van Utrecht, waardyn aan de Utrechtsche munt, oud 54 jaren.

Zie over HENDRIK VAN DOMPSELAER SR. en HENDRIK VAN DOMPSELAER JR.: *Tijdschrift XX*, blz. 155.

2) In de akte komt ook voor de reeds genoemde JAN ROELOFFZ. VAN CUYLENBURCH, essaieur, oud omtrent 69 jaar.

GERARD VAN BIJLER, *ijzersnyder aan de munt
te Dordrecht.*

Uit het testament van „d'eersame GERARD VAN BIJLER, isersnyder van des graefflijckheyts-munte van Hollandt, wonende binnen Dordrecht", verleden voor den notaris P. EELBO aldaar den 16n Februari 1617, blijkt, dat hij weduwnaar was van CATHARYNA JACOBSDOCHTER, met wie hij reeds op 26 Juni 1601 had, getesteerd voor den notaris HERMAN SPIEGEL 1), dat hij had eene dochter genaamd CORNELIA en vier zonen genaamd WILLEM, JAN, JACOB en WIJNANDT, dat hij bij het testament van 1601 JACOB TERWEN, „sydevercooper" en FRANS ADRIAENSZON, zijn zwager, had benoemd tot voogden over zijne minderjarige kinderen en dat hij bij het huidige testament in de plaats van JACOB TERWEN, die inmiddels was overleden, tot voogd benoemd had MICHEL JACOBZSOON COTERMAN.

Bij het testament van 1617 legateert de testateur

1. aan zijn zoon JAN „een glazen copken met silver beslagen, „twelck zijns huysvrouw zaliger is gemaect by testamente van haere moeder zaliger tot Breda".

2. aan zijn zoon JACOB „alle de gereetschap tot gout-ende silverwerck mitsgaders tot penningen-medaliën te maken, oock de vier silvère druckmedaliën, de gietflessen, giet-schroeff, druck-santback alsmede alle de gereetschap tot agaten ende wapensteen te snyden, den bancken ende schyven, met alle tgene daertoe is dienende, item de cassodonyplaten, 2) camuysteenen, begost ende onbegost, de ongesneden cornolynen, het diamantboort, oock alle

1) Het protocol van dezen notaris is niet bewaard (v. Z.)

2) Vergelijk *Cassidone* bij VERWIJS & VERDAM. *Middeln. Woordenb.* III, 1217 (Red).

3) In het handschrift *cas* met een verkortingstreepje er boven. (v. Z.)

de coleuren tot wapensteenien met haer laykens ende dooskens ende gereetschap daertoe behoorende, de steene ende stalen mortierkens, alle de loyen patronen van schalen ende andere van plaester, oock alle de druxsels van de segels van was ende de loyen cas. gesneden marckisiers, voor alle welcke gereetschap de voors. JACOB gecort sal werden aen zyne vaderlijke erffenisse de somme van een hondert Carolus-guldens sonder meer." 1)

Medegedeeld door D. S. VAN ZUIDEN
te 's-Gravenhage.

BLADVULLING.

MUNTMEESTER.

Ik ben een Meester van de Munt,
Die d'een den ander veel misgunt,
Schoon 't Geld met Haamers word geslaagen
Nogtans wil 't elk om 't zeerst' najaagen.

S. FEITAMA. Uitbeeldingen van Staaten, Ambagten en Neeringhen. Amst. 1685, pag. 67.

1) Van dezen JACOB VAN BIJLER is bekend een penning van 1624 op de overwinningen in West-Indië, behaald door de Admiralen L'HERMITE en WILLEMS, (VAN LOON II, pag. 155) en een penning met borstbeeld en wapen van FREDERIK HENDRIK van 1627, (VAN LOON II, pag. 168, 1.). Hij woonde te Utrecht, en zijn naam komt voor onder de leden van het St. Lucasgilde aldaar.

Testament van Frederick Alewijn.

Amsterdam, Notaris M. SCHRICK 205.

20 Sept. 1724.

Waarin vermeld de volgende penningen :

1. Sigismundus de derde, Coninck van Poolen en Sweeden, zijnde een gouden penningh met een ringetje daeraen, die des Heer testateurs grootvader FREDERICK ALEWIJN tot een present gekregen heeft van deselve Coninck, ten tijde als hij als Eedelman met den Ambassadeur van den staet aen het selve Hoff is geweest.
2. Nogh een goude penningh in een wit gefigureerd doosje van de vrede met Spanjen gesloten tot Utrecht A^o 1714 dewelke den Heer Testateur ontfangen heeft in het jaar, als wanneer hij was regeerend schepen deser stadt. 1) Nog een silvere penningh zijnde het stadhuis van Amsterdam met de wapens van de 36 raden daerom. 2) Nog twee silvere penningen, weesende FLORIS ALEWIJN en sijn huijsvrouw CECILIA VESELAER, in een swart doosje. 3) Nogh een silvere penningh van het eeuwgetij van de Beemster bedijcking. 4) Nog een goude pennigh, gemaect op de vrede met Spanje in den jaere 1648 en laestelijk nog de geslagtboom, die gemaect is door PIETER VAN DEN BERGE welke penningen en geslagtsboom in het geslacht zullen moeten blijven. Nog een silvere penning van de vrede met Spanje gesloten te Utrecht. Een silvere penning van het eeuwgetij van de Beemstersbedycking. 4) Een goude penning wesende Stephanus Coninck van Polen. D. S. VAN ZUIDEN.

1) v. LOON IV, pag. 680. I.

2) v. LOON II, pag. 399. I.

3) Afgebeeld bij J. SIMONIS. *L'Art du Médailleur en Belgique. Nouvelles contributions à l'étude de son histoire.* Jemeppe sur Meuse, 1904, pl. XXI, Nos. 1—2.

4) v. LOON IV, pag. 652.